

„Az ember valamilyen rendeltetéssel született”

Regény szakszervezeti kiadásban

Éppen elkezdünk beszélgetni Tímár Máté íróval; éppen fölvettem az első kérdést: mit jelent neki hazajönni, írni a szülőföldjéről —, éppen megállapítottam, hogy bizony egy kicsit szokványosra sikeredett részemről az indítás, amikor egy régen látott ismerőse lépett oda az asztalhoz. Míg néhány szót váltottak, kezembe adta az Endrődiek Baráti Köre tagsági igazolványt, melynek belső oldalán tőle olvasható egy idézet. — Ezt jelenti — mondta egyszerűen. S amíg a váratlanul jött ismerőssel folyt a társalgás, én elolvastam a sorokat: *„Ha utolér az elűzhetetlen honvágy, fülemben mindig az endrődi harangok istendicsérő szép szava kondul, melyre a vallomásos úrangyala három versével felel szívem: Eggyel, az áldott emlékü halottaink nyugalmaért, eggyel, hogy a szent szülőföldünknek adósai sohase maradjunk, az utolsóval, a harmadikkal az utánunk jövőkéért, akikben valósuljanak meg álmaink, és épüljön, szépüljön tovább az idők végezetéig: Endrőd”*

— Olyan ez, mint mikor az édesanyjához megy az ember. Milyen róla írni? Egy időben kínszenvedés és gyönyörűség, egy időben sírás és kacagás, — mondotta még az ismerős távozta után Tímár Máté. Hát én bizony ilyen nem mindennapi választ nemigen kaptam még erre az általam szokványosnak ítélt kérdésre. Már akkor elhatároztam, jobb, ha nem is írom le a kérdéseimet. Beszéljenek a válaszok, azok sokkal szebbek.

— Most éppen semmit nem írok. Van egy rakás régi kéziratom, azokat rendezgetem. Ez a demokrácia olyan szabatosággal jelentkezett, hogy a háromszáz könyvkiadóból kétszáznyolcvan pornóval és ponyvával foglalkozik. Az én regényemet, amelyik a szibériai hadifogságról meg az ötvenhatos eseményekről szól, a *Művészeti Dolgozók Szakszervezetének* irodalmi szakosztálya adja ki. A Soros Alapítványtól szereztek hozzá támogatást... Jók a lektori vélemények róla. Olyan témát ölel fel a könyv, amit objektíven még nem dolgoztak fel. Először a Szépirodalmi Kiadónál próbálkoztam, ahol azt mondták, jó, csak meg kellene vele várni néhány pártkongresszust. Ugyanígy jártam a Magvetőnél is. A pártközpontban Tóth Dezső, aki jóbarátom volt, egyébként Vörösmarty-kutató, a művelődésért felelős, azt mondta, szeretné megérni a megjelenését. Nem sikerült neki. Most megszűntek az ilyen jellegű akadályok, de megszűnt a dotáció is. Ha az ember nem gyűjt 5-6 ezer előfizetőt, nem talál szponzort, nincs reménye... Legutóbb érvényes szerződésemm volt erre a regényre a szekszárdi Babits Kiadóval, amit ők egyoldalúan felbontottak, mondván, hogy a terjesztővállalatuk nem garantálta, hogy a könyv „nyereséges lesz. Jogom lett volna perelni őket, igényelhettem volna a tiszteletdíj ötven százalékát, de nem tartom etikusnak, hogy olyasmicért vegyek föl pénzt, ami végül is — igaz nem az én hibámból — nem készült el... Van még tervem, amit szeretnék megvalósítani: nehéz és színes életem volt. Egy memoárkötetet szeretnék megírni. Sok érdekes emberrel találkoztam, sok tanulságos eseményben volt részem, amit át kell adni. Hogy dolgozom-e rajta? Az ember akkor dolgozik egy művön; ha gondolkodik rajta. Teljesen kész van bennem lelkileg, mire elkezdem írni. A megfogalmazás már csak manuális dolog...

Megjelent: Békés Megyei Hírlap 1991. május 31. 5. o.